

Hodnocení bakalářské práce

Posudek oponenta práce

Jméno autora: Šárka Krebsová

Název práce: **Proměna role muže a ženy na území Československa od 60. let 20. století**

Téma práce: velmi aktuální.

Téma bylo v literatuře: v českém prostředí je dostatečně reflektované

Zaměření práce: kompilace

Práce je zaměřena: teoreticky

Jazyková a stylistická úroveň práce: dobrá úroveň

Rozsah práce: přiměřený 47s.

Použitá literatura: relativně aktuální.

Počet uváděných titulů: 35

Citace v textu: autorka nerozlišuje mezi citacemi a parafrázemi. V textu se pravděpodobně vyskytují převzaté věty a není jasné, že je autorka cituje.

Formální stránka práce: částečně odpovídající

Cíl práce: splněn

Úroveň závěrečné práce: odpovídá požadavkům.

Konkrétní náměty, připomínky nebo otázky vyžadující doplnění u obhajoby:

Šárka Krebsová si pro svou bakalářskou práci zvolila neuralgické téma genderových studií, totiž problém proměny genderované identity muže a ženy v Československu od 60. let s důrazem na posouzení otázky rovnosti, resp. neochoty či bariér bránících tomu, s touto identitou reflektovat a aktivně a kriticky s ní pracovat. Danou problematiku rámuje svým způsobem implicitní otázkou, zda je česká společnost vůbec připravena a schopna demokraticky reagovat na postupnou emancipaci žen, jinými slovy, též na onu pozici mužů ukázanou jako genderovanou. Práce je napsána srozumitelně a koncizně, zřetelně, logicky a konsekventně rozvržena z hlediska své makrostruktury i argumentačního postupu. Z metodologického hlediska volí kombinaci makrostrukturní sémantické analýzy (k určitým pochybnostem v tomto bodě se dostanu níže) a snahu o zacílené kritické analýzy konstruktivistického diskurzu, vhodně připomíná souvislost vynoření kategorie muže.

Nicméně po řemeslné stránce dost pokulhává. Hned v úvodu chybí jasné definování hlavního cíle a dílčích cílů a stanovení výzkumných otázek, kterými se bude autorka zabývat. Díky tomu je také závěr práce formální a chybí mu systematické vyhodnocení, nakolik se autorce podařilo dané dílčí cíle a hlavní cíl naplnit a nakolik se jí to nepodařilo a reflektovat důvody.

Celkovým problémem práce je její obecnost a nereflektovaná generalizující povaha textu. Autorka opomíjí celou řadu klíčových témat, které daný diskurz obsahuje jako je například problematika vývoje infantilní ochoty přijmout genderově konstruovanou pozici nezodpovědnosti a neochotě

připustit možnost situace, kdy jedinec nemá vše pod kontrolou; problematika totalizace a homogenizace společnosti, která nepřipouští odchylky od správného mužství; neochota k reflexi genderového řádu v době totality; apodiktické odvozování hodnot od logocentrických postulátů (Bůh, příroda, přirozený řád); kontradikce mezi esencialistickými pozicemi vylučujícímu představu, že identity jsou utvářeny a sjednávány, při současné vyjadřované obavě a alarmování, že identita je ohrožena; kontradikce, kdy se možnost diskuse a politických řešení jeví paradoxně (absurdně) jako znak nebezpečného totalitarismu, nikoli indicie svobody; neschopnost vidět strukturní a systémové příčiny, redukce problémů na psychologii jedince; absence reflexivity vlastní identity ve vztahu k okolí, k problémům distribuce moci a dominance; představa mužství je v různých podobách implicitně svázána a založena s potřebou mužské dominance apod. Také by stálo za analýzu nahlédnout nakolik je vývoj kategorie mužství svázán s diskurzem v rámci paradigmatu esencialismu, a reflektovat fakt, že mužství je svrchovaně genderovanou, kulturně budovanou a fobicky strážnou kvalitou. Zde se přímo nabízí reflexe historického vývoje vývoje psychologické vazby mezi infantilismem a patriarchátem. To se promítá do modelování prostředí, které na základě minimálních nároků muže oceňuje, což u žen funguje naopak.

K práci mám také kritické postřehy týkajících zapojení obecných teoretických východisek do samotných analytických a interpretačních postupů, jednak vymezení některých těchto teoretických východisek samotných a jednak potenciálního rozšíření těchto analytických a interpretačních pasáží o některé body. Jak chce autorka bez konceptuálního ukotvení odhalovat to, jak funguje socializace, distribuce autority, moci ve společnosti? To jsou témata a otázky, jež tvoří užitečné a relevantní pozadí pro další analýzy, spojnice ale nejsou v práci vytvořeny, resp. potenciál těchto témat není dostatečně vytěžen. Práce by také mohla podat ještě odstupňovanější popsání toho, co vše může znamenat role muže a ženy ve společnosti. To může zahrnovat celé spektrum od esencialistických, konzervativních mytopoetických pojetí krize tradičního genderového uspořádání a hodnot, Stejně tak by bylo možné více upozornit na roli rétorických strategií – ironie a sarkasmu, při kulturním konstruování rolí mužů a žen v Československu.

Práci bych navrhol v magisterském programu podstatně prohloubit a rozšířit (Barša, Badinter, Butler, Cambell, Fafejta, Faludí, Fausto Sterling, Havelková, Kimmel, Scott, Sokolová, Šiklová, Vodochodský). Zde se přímo nabízí se více a pečlivěji věnovat fenoménu rozpouštění strukturních, systémových sociálních rysů do individuálně psychologické roviny žitých světů sociálních aktérů, postupnému slábnutí nárokování univerzální identity, která je daná a pro všechny stejná apod. Přes tyto výhrady považuji práci za přijatelnou a po doplnění, rozšíření a prohloubení by mohla být příspěvkem ke společenské debatě na dané stále ještě neuspokojivě řešené téma.

Výsledné hodnocení: Předložená bakalářská práce splňuje nároky kladené na odbornou práci.

Datum: 25. 6. 2022

ThLic František Burda Ph.D.